

Kanker in het hoofd-halsgebied

Wat is kanker in het hoofd-halsgebied

Kwaadaardige gezwellen (=tumoren) die zich voordoen binnen het werkgebied van de kaakchirurg worden gerekend tot de zogenaamde hoofd-halstumoren. Kwaadaardige gezwellen in het hoofd-halsgebied ontstaan meestal in het slijmvlies van het lippenrood, de mond- en keelholte en het strottenhoofd. Deze tumoren worden plaveiselcelcarcinomen genoemd. Daarnaast komen in het hoofd-halsgebied andere kwaadaardige gezwellen voor zoals tumoren van de grote en kleine speekselklieren, de weke delen en het bot. Hoofd-halstumoren kunnen uitzaaien. Wanneer de tumor uitzaait, gebeurt dat meestal altijd via de lymfebanen naar de lymfeklieren in de hals. Uitzaaiing via de bloedbaan naar andere organen (longen, lever) treedt pas in een latere fase van de ziekte op. In het Elkerliek ziekenhuis kan deze diagnose worden gesteld, waarna u wordt verwezen naar een gespecialiseerd ziekenhuis op het gebied van hoofd- halstumoren. Verder onderzoek en behandeling van hoofd-halstumoren vindt plaats in gespecialiseerde hoofd-halsoncologische (oncologie=kennis van gezwellen) centra met een multidisciplinair team. Naast kaakchirurgen zijn KNO-artsen, radiotherapeuten, plastisch chirurgen, gespecialiseerde tandartsen, radiologen, pathologen, internisten, logopedisten, fysiotherapeuten, mondhygiënist, psychologen, maatschappelijk werkers en gespecialiseerde verpleegkundigen bij de behandeling betrokken. De hoofd-halsoncologische centra in Nederland functioneren binnen de [Nederlandse Werkgroep Hoofd Hals Tumoren \(NWHHT\)](#). De taken van de NWHHT zijn onder andere het ontwikkelen van richtlijnen voor de behandeling van tumoren in het hoofd-halsgebied, visitatie van de werkgroepen en het stimuleren van wetenschappelijk onderzoek.

Waardoor ontstaan kwaadaardige gezwellen in het hoofd-halsgebied

Voor kanker in het hoofd-halsgebied en vooral voor tumoren van het lippenrood, de mondholte, de keelholte en het strottenhoofd zijn oorzaken bekend die het risico op het ontstaan van dergelijke tumoren verhoogt. Van lipkanker is bekend dat langdurige blootstelling aan zonlicht en roken het risico op het ontstaan van kanker vergroot. Mensen met blond en rossig haar en blauwe ogen hebben vaak een huidtype dat gevoeliger is voor zonlicht. Bij deze mensen is over het algemeen ook het lippenrood gevoeliger voor zonlicht en is het risico op het ontstaan van kanker groter. Roken geeft niet alleen een verhoogd risico op het ontstaan van longkanker, maar ook op kanker van de mond en keelholte en het strottenhoofd. Daarnaast is het dagelijkse gebruik van alcohol, meer dan twee tot drie glazen per dag, een risico voor het ontstaan van mond- en keelkanker. De combinatie van roken en gebruik van alcohol geeft nog een extra verhoogd risico op het ontstaan van deze vormen van kanker; het risico neemt toe bij een hogere consumptie. Bij sommige mensen die hoofd-halskanker krijgen is er geen duidelijke oorzaak voor het ontstaan van het gezwel. Voor speekselkliertumoren zijn geen specifieke risicofactoren bekend.

Hoe ziet kanker in het hoofd-halsgebied eruit en wat zijn de klachten

Tumoren beginnen over het algemeen als een kleine, pijnloze zwelling die in weken tot maanden groter wordt; de groeisnelheid kan zeer wisselend zijn. De zwelling kan eerst glad zijn, maar wordt in de loop van de tijd meestal een niet genezende zweer die meestal pijnlijk is; de afwijking kan er ook wratachtig uitzien. Kanker van de lip is bijna altijd op de onderlip gelegen. Het ziet eruit als een pijnloze zweer die geen neiging tot genezing heeft. Door het gezwel kan het houvast van de prothese verminderen of is er pijn bij het dragen ervan. Naast het optreden van pijnklachten kan het spreken en slikken moeilijk zijn, kan de mond niet ver worden geopend en is er soms uitstralende pijn naar het oor en het kaakgewricht. Tumoren van de speekselklieren kunnen voorkomen in de grote speekselklieren die zich voor het oor (=oorspeekselklier, glandularparotidea), onder de onderkaak (=onderkaakspeekselklier, submandibularis) en onder de tong (=ondertongspeekselklier, glandulasublingualis) bevinden, en de kleine speekselklieren die onder het slijmvlies van de lippen en mondholte zijn gelegen. Het gaat meestal om een stevige

zwellings die geleidelijk aan, in een periode van maanden groter wordt. Meestal is er geen sprake van pijnklachten. Wanneer er dus een (pijnloze) niet-genezende wond in de mond of op de lippen ontstaat, is het belangrijk een tandarts of huisarts te bezoeken. Deze zal u eventueel doorverwijzen naar de kaakchirurg voor verdere diagnose. Ook als er een (snel) groeiende zwelling in het hoofd-halsgebied ontstaat, is het belangrijk de huisarts te bezoeken.

De behandeling

Tumoren van het hoofd-halsgebied zijn doorgaans goed te behandelen wanneer ze in een vroeg stadium ontdekt worden. De behandeling bestaat meestal uit een operatie en eventueel nabestraling of chemotherapie. Deze behandeling zal plaatsvinden in het gespecialiseerde ziekenhuis, waar ook nog meerdere jaren controles zullen worden uitgevoerd om ook bij het terugkeren van de kanker de diagnose snel te kunnen stellen.